

5

Vragenuur: Vragen Azarkan

Vragen van het lid Azarkan aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over **het bericht "Douaniers VS op Schiphol stap dichterbij"**.

De voorzitter:

Dan de vragen van de heer Azarkan aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over mogelijke aanwezigheid van douaniers van de Verenigde Staten op Schiphol.

De heer Azarkan (DENK):

Voorzitter, dank. De temperatuur heeft er ook voor gezorgd dat ik mijn jasje thuis heb gelaten.

Voorzitter. "Schandalig, in strijd met onze waarden, walgelijk." Dat zijn zomaar wat reacties van Nederlandse politici op de moslimban van Donald Trump. Trump wilde geen mensen toelaten uit zeven islamitische landen. En wat schetst mijn verbazing? Gisteravond las ik dat Amerikaanse douaniers naar ons Schiphol komen. Daar gaan ze paspoorten controleren van reizigers die reizen naar de Verenigde Staten. Premier Rutte zei gisteren na het gesprek met Donald Trump dat de Amerikanen hier positief op gereageerd hebben. Afgesproken is om de volgende stap te zetten. Reikt de xenofobe en discriminatoire lange arm van Donald Trump nu tot in onze luchthavens? Werken wij mee aan zijn enggeestige "eigen volk eerst"-beleid dat juridisch eerst werd afgeschoten? Wordt de Muslim ban van Trump straks toegepast op ons Nederlands grondgebied? Dat is wat ik mij afvraag.

Voorzitter. Ik maak mij daar zorgen over. Het vorige kabinet deelde deze zorgen. De onderhandelingen over de douaniers werden door het vorige kabinet opgeschort vanwege het inreisverbod van president Trump voor die zeven moslimlanden. Toenmalig staatssecretaris Dijkhoff zei: er worden nu maatregelen genomen waar wij het niet zo mee eens zijn, en dan drukken we maar even op de pauzeknop. Op z'n welbekende nonchalante manier stopte hij dat verhaal. Mijn vragen aan de huidige staatssecretaris zijn de volgende. Klopt het dat weldra douaniers van de Amerikaanse regering gestationeerd zullen worden op Schiphol? Wat gaan deze douaniers nou precies doen? Wat zijn hun taken? Aan welke jurisdictie gaan ze deze toetsen? Wat is er op dit moment anders dan bij het vorige kabinet? Wat is er veranderd dat het nu wel gaat gebeuren?

Voorzitter, dat even als eerste vragen.

De voorzitter:

Dan is nu het woord aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris Harbers:

Voorzitter, dank u wel. Waar we het over hebben, is de mogelijkheid van preclearance, waarbij je, wanneer je op Schiphol door de Nederlandse grensbewaking bent gegaan, vervolgens door de Amerikaanse grens- en douanecontrole

gaat, zodat je in Amerika binnenkomt als ware je een binnenlandse passagier. Daar wordt sinds enkele jaren over gesproken. Vanwege het inreisverbod dat begin 2017 was afgekondigd zonder nadere duidelijkheid wat dat zou omvatten en hoe dat gehandhaafd zou worden, zijn de onderhandelingen toen bevroren. Dat wil zeggen dat ze in de tussentijd op technisch ambtelijk niveau zijn doorgegaan. Dan gaat het bijvoorbeeld over zaken als de uitwerking. Hoe regel je dat precies op Schiphol? Hoe moet je dat technisch vormgeven? We hebben toen gezegd: als dat tot een einde nadert en je de onderhandelingen op politiek niveau moet doorzetten, dan melden we dat aan de Kamer.

De eerste vraag van de heer Azarkan was: klopt het dat ze weldra gestationeerd worden? Nee, dat is niet waar. Zo ver zijn we niet. Wat er wel aan de hand is, is dat we als kabinet twee weken geleden hebben gezegd dat we de onderhandelingen willen voortzetten op politiek niveau. Dat wil niet zeggen dat die onderhandelingen al een gelopen race zijn. Nederland had al een aantal voorwaarden. Moeten die Amerikaanse grenswachten op de luchthaven bewapend zijn? Wij willen dat niet. Hoe verhoudt het zich tot de Nederlandse privacywetgeving of de AVG? Wij willen ook een voorziening dat als er in de wetgeving in Amerika iets verandert, we de werking van de preclearance kunnen opschorten. Dat zijn allemaal zaken die we nog moeten bespreken.

Sinds we die brief aan de Kamer verzonden, is daar bij gekomen dat het hooggerechtshof in Amerika een uitspraak heeft gedaan over de toelaatbaarheid van het inreisverbod. We hebben als kabinet daar vervolgens van gezegd dat dat een extra zaak is die we daarbij in ogenschouw nemen. Met andere woorden, wij toetsen of dat in overeenstemming is met de nationale wet- en regelgeving en de internationale verdragen die hier in Nederland gelden. Daar hebben wij het antwoord nog niet op. Dat gaan wij nader uitzoeken. Dat is dus ook van invloed op de vraag of wij ooit tot overeenstemming kunnen komen met de Verenigde Staten over de preclearance.

De heer Azarkan (DENK):

Dank aan de staatssecretaris voor de beantwoording. Betekent dat nou dat wij eerst vragen aan de Amerikanen of ze bereid zijn om douaniers te leveren en dat wij dat gaan voorbereiden, terwijl we eigenlijk de meest wezenlijke vraag nog moeten beantwoorden: is dit niet in strijd met onze Grondwet en met internationale verdragen? Ik vraag aan de staatssecretaris: waarom deze omgekeerde weg? Waarom alvast het verzoek indienen, terwijl we eigenlijk de meest cruciale vraag nog moeten onderzoeken?

Staatssecretaris Harbers:

Die vraag ligt allang op tafel. Juist om dat tot een goed einde te brengen, betrekken wij ook deze vraag daarbij. Vanzelfsprekend wachten we niet totdat de onderhandelingen helemaal zijn afgerond om dan nog eens de vraag te beantwoorden hoe zich dat verhoudt tot de uitspraak van het hooggerechtshof. Dus op het moment dat wij daar duidelijkheid over hebben, betekent dat ook weer iets voor het al dan niet vervolgen van de onderhandelingen.

De heer **Azarkan** (DENK):

Werken wij daarmee niet mee aan de verdere stigmatisering van moslims en aan de verslechtering van de relatie met die zeven getroffen landen? Wat betekent dat voor de internationale betrekkingen? Wat gaat de Nederlandse regering dan doen om uit te sluiten dat het beleid zoals Trump dat voorstaat discriminerend uitwerkt?

Staatssecretaris **Harbers**:

Eén correctie, want de heer Azarkan gaf in zijn inleiding al aan dat het om zeven voornamelijk islamitische landen zou gaan. Inmiddels is die lijst veranderd. Daar zijn ook weer landen vanaf gegaan sinds het begin. Andere landen zoals Noord-Korea en Venezuela zijn eraan toegevoegd. Nogmaals, het kabinet beziet of dit in overeenstemming is met de Nederlandse wet- en regelgeving, omdat wij niet van plan zijn om mee te werken aan zaken die daarmee in tegenspraak zijn. Dat is in wezen dus ook het antwoord op de vraag van de heer Azarkan: nee, wij willen niet meewerken aan allerlei dingen die we in Nederland zelf ook niet zouden doen, maar we gaan de uitspraak van het hoogge-rechtshof daar nog op bestuderen en dan de vraag beantwoorden of dit verenigbaar is.

De **voorzitter**:

Dank u wel, meneer Azarkan. Dank u wel. O, er is nog een vraag van de heer Sjoerdsma namens D66.

De heer **Sjoerdsma** (D66):

Volgens mij wil inderdaad iedereen kortere rijen op Schiphol, maar niemand wil dat dat gebeurt door moslims uit die rij te halen. Daarom ben ik heel erg blij dat de staatssecretaris zo duidelijk is en zegt dat als er iets getekend wordt, dat in ieder geval in overeenstemming zal zijn met de Grondwet en de internationale verdragen. Ik ben het daar van harte mee eens. Ik zou hem ook willen vragen of de toets waarover hij het heeft, de toets van het recent door het hoogge-rechtshof genomen besluit, te zijner tijd aan de Tweede Kamer kan worden voorgelegd.

Staatssecretaris **Harbers**:

Vanzelfsprekend, want als ik dat hier aankondig, is dat sowieso al iets wat de Kamer te zijner tijd ook moet weten.

De heer **Remco Dijkstra** (VVD):

Natuurlijk moet het grondwettelijk in orde zijn, maar ik hecht ook aan het economisch belang. Kan de staatssecretaris daarop ingaan? Wat betekent dit voor de reiziger? Welke voordelen zitten eraan vast? Wat betekent dit voor de concurrentiekracht van Schiphol als hub over de oceaan?

Staatssecretaris **Harbers**:

In het kort. Het voordeel van de reiziger zal evident zijn, namelijk een veel snellere aankomst in Amerika. Op de luchthaven van vertrek moet je meestal toch al een tijd wachten en die wachttijd benut je als het ware meteen voor de inreiscontrole in het andere land. Dat is reistijdwinst, want dan kun je in Amerika zo doorlopen. Om die reden is dat concept ook niet nieuw. Het wordt al jaren toegepast in Canada. Het wordt ook toegepast in Europa, in Ierland.

Er zijn ook andere landen in de wereld waar het wordt toegepast. Meerdere landen in Europa zijn met de Verenigde Staten in gesprek over deze vorm van preclearance. Zweden is recent tot overeenstemming gekomen met de VS. In andere Europese landen lopen die besprekingen. Dat is in wezen dus ook het antwoord op de vraag wat het betekent voor de concurrentieverhoudingen. Luchthavens kijken hierbij natuurlijk ook naar elkaar: op welke luchthaven kun je de meeste reistijdwinst boeken? Als je dan geen preclearance hebt, ben je in het nadeel ten opzichte van luchthavens die dat wel hebben.

De heer **Bisschop** (SGP):

De voordelen zijn helder en duidelijk. Als ik de staatssecretaris goed beluister, kom ik tot de conclusie dat het initiatief voor het vestigen van een dergelijke voorziening op Schiphol eerder uitgaat van het Nederlandse kabinet dan dat het onder druk van Amerikaanse zijde is ontstaan. Is die conclusie juist?

Staatssecretaris **Harbers**:

Er is geen sprake van druk. Je kunt het bij wijze van spreken zien als een aanbod dat de Verenigde Staten aan een aantal landen hebben gedaan om dergelijke voorzieningen te vestigen. Maar vervolgens heeft het Nederlandse kabinet gezegd: als dat op Nederlandse bodem gebeurt, moet dat wel op voorwaarden zijn die overeenstemmen met onze wet- en regelgeving. Er is dus geen druk van de ene of de andere kant. Het is een aanbod dat de Verenigde Staten hebben gedaan en waar wij op willen reageren door te zeggen: het moet wel binnen onze wet- en regelgeving passen, maar als het dan past, dan zou het een heel mooie voorziening zijn.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van dit vragenuur. Ik schors de vergadering tot 15.00 uur en dan gaan we stemmen.

De vergadering wordt van 14.51 uur tot 15.00 uur geschorst.